

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
Міжнародного гуманітарного
університету

проф. Крижановський А.Ф.

2018р.

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
(фахового вступного випробування)
З КОНКУРСНОГО ПРЕДМЕТУ ПРАВознавство
для вступників на здобуття
ступеня магістр
на основі бакалавра або спеціаліста

Галузь 26 Цивільна безпека
(шифр і назва галузі)

Спеціальність 262 Правоохоронна діяльність
(шифр і назва спеціальності)

Схвалено вченою радою

Протокол №   від «   »   2018 р.

Голова вченої ради

_____

Програма вступного випробування на здобуття ступеня магістра на основі
__ диплома бакалавра або спеціаліста конкурсного предмету
__ Правознавство _____
(назва навчальної дисципліни)

за напрямом підготовки (спеціальності) __ Правоохоронная діяльність , «__»
_____, 20__ року - __ с.

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання):
зав. кафедри кримінального права, процесу та криміналістики, д.ю.н.,
професор Подобний О.О.;
к.ю.н., доцент кафедри кримінального права, процесу та криміналістики
Неледва Н.В.

Програма затверджена на засіданні кафедри кримінального права процесу та криміналістики

Протокол від. «__» _____ 201__ року № __

«__» _____ 201__ року

© _____, 20__ рік

© _____, 20__ рік

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ.....	7
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ НА ВСТУПНОМУ ВИПРОБУВАННІ.....	24
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	25

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Структура програми передбачає оволодіння базовими знаннями які характеризують відповідні вміння, комунікації, автономність та відповідальність щодо кваліфікації праввідносин, аналізу нормативно-правових актів та інших джерел права, оцінки матеріалів судової та правозастосовної практики, підготовки юридичних документів.

Програма базується на загально визначених наукових результатах із врахуванням сучасного стану та перспектив розвитку правової системи України, а також орієнтує студентів основні можливості та напрями подальшого здобуття студентами юридичної освіти вищих рівнів.

Оволодіння юридичними знаннями – це важливий фактор розвитку в студентів професійної грамотності, компетентності в вирішенні завдань та формування професійної позиції майбутнього спеціаліста.

Інтегральна компетентність полягає у здатності розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Однією з умов розв'язання цих завдань при підготовці майбутніх юристів є самостійна робота студента над курсом юриспруденції. Вона допомагає оволодіти навичками пошукової діяльності, займаючи власну дослідницьку позицію, моделювати й розв'язувати ситуації прояву інтелектуальної ініціативи. Ступінь самостійності в навчальній діяльності студентів забезпечує успіх засвоєння ними знань. Свідоме їх засвоєння залежатиме від розумової активності, від уміння застосовувати їх в незвичайних ситуаціях, від прояву мислительних дій при цьому.

Вступне випробування проводиться у вигляді виконання письмових тестових завдань.

Тестові питання направлені на здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для розв'язання комплексних проблем у галузі професійної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження в предметній сфері публічного права (конституційного, адміністративного, фінансового, муніципального, інформаційного права та у сфері організації та функціонування судової влади та правоохоронних органів і правозахисних об'єднань, а також державної митної справи і морської діяльності), результати якого мають теоретичне та практичне значення. Завданням виконання вступних тестів є визначення рівня компетентності та підготовленості абітурієнта.

Тестовий контроль професійних знань вступників (абітурієнти вже є дипломованими спеціалістами) в сучасних умовах має низку переваг над традиційними методами вступних випробувань: економія витрат часу, перевірка рівня засвоєння значної частини навчального матеріалу; одночасна охопленість перевіркою великої кількості осіб; фіксація обізнаності у кількісних показниках; визначення рейтингу, необхідного в конкурсному

відборі; кількісна фіксація (в балах) рівня засвоєння матеріалу; зосередженість уваги конкретній правильній відповіді; полегшення оцінювання завдяки однозначності правильних відповідей; отримання об'єктивної оцінки знань абітурієнтів; статистична оцінка результатів вступного випробування. Усі тестові завдання сконструйовані у закритій формі (тобто мають запропоновані варіанти відповідей, з яких одна є правильною). Кожне тестове завдання має таку структуру: запитально-інструктивна частина і відповіді.

Під час розв'язання тестового завдання абітурієнту слід уважно ознайомитися із запитально-інструктивною частиною, оскільки саме вона часто містить підказку одноелементного чи багатоеlementного (множинного) вибору правильної відповіді.

Майбутні фахівці повинні знати:

- історію державотворення українського народу;
- сутність та закономірності формування і розвитку соціальних відносин; основи використання культурної спадщини;
- загальнотеоретичні правові поняття і категорії;
- загальні закономірності виникнення і розвитку держави і права, їх взаємозв'язок і взаємодію і роль, яку вони відіграють в забезпеченні життєдіяльності суспільства;
- процес виникнення, формування держави і права України та різних країн світу;
- форми устрою держави, системи права, законодавства;
- соціальне призначення демократії, природних і невідчужених прав і свобод людини;
- концепцію правової держави і умови її існування та можливі шляхи побудови в Україні;
- особливості появи, розвитку державної і правової думки тієї чи іншої країни; специфіку становлення вітчизняної думки про державу, право, форм пізнання і обґрунтування політико-правових ідеалів в контексті загальносвітових досягнень;
- різні історичні джерела права, їх зміст, значення в системі правового регулювання;
- хронологічні рамки розвитку держави і права, найважливіші події в їх історичному розвитку;
- важливі історичні правові пам'ятки різних країн світу, їх зміст, соціальну цінність;
- основні етапи розвитку державності України та її правової системи; конституційний досвід розвитку України, її історичне наступництво;
- юридичне та політичне значення Конституції в політичній і правовій системах;
- значення міжнародного права для правонаступництва кращих стандартів в області прав і свобод людини в національному законодавстві;
- поняття та особливості адміністративної відповідальності;

- юридичну законодавство України про кримінальну відповідальність;
- предмет та метод кримінального права як галузі права;
- підставу кримінальної відповідальності;
- окремі інститути кримінального права;
- правила кваліфікації злочинів;
- види та ознаки окремих злочинів;
- предмет, систему та джерела адміністративного права;
- поняття та принципи державного управління;
- форми та методи державного управління;
- правову основу застосування адміністративного примусу;
- поняття, особливості та підстави адміністративної відповідальності.

Уміти:

- користуватися джерелами кримінального права та кримінального процесу;
- правильно тлумачити і застосовувати норми кримінального права та кримінального процесуального права;
- самостійно поповнювати і поглиблювати свої знання, визначати, обґрунтовувати і відстоювати свою правову позицію, захищати права, свободи і законні інтереси громадян, юридичних осіб, інтереси суспільства і держави;
- користуватися положеннями Кримінального Кодексу України;
- правильно тлумачити та використовувати відповідні статті;
- складати документи під час кримінального провадження;
- використовувати отриманні знання під час вирішення різних професійних задач;
- орієнтуватися в кримінальному процесі, застосовувати отриманні знання у судовій практиці.
- кваліфікувати злочини у повній відповідності із законодавством України про кримінальну відповідальність;
- визначати характер та справедливність покарання, обраного за конкретним кримінальним провадженням;
- правильно оцінювати застосування покарання з випробуванням та призначенням іспитового строку та умовно-дострокового звільнення від відбування покарань;
- практично застосовувати набуті знання як в аналітичній, пошуковій, так і в організаційно-технічній роботі. Важливою вимогою до фахівця є оволодіння навичками самоосвіти та постійна орієнтованість на підвищення кваліфікації, ерудованості, культурного рівня;

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ПРАВОЗНАВСТВО

Зміст методології юриспруденції. Основні методи збагнення правової реальності. Юриспруденція, її система. Нові сфери юриспруденції. Об'єкт і предмет юридичної науки. Правознавство і державознавство. Догматичний (формально-логічний) метод у юридичній теорії і практиці. Поняття і засоби правового мислення. Формування правового мислення сучасних юристів. Герменевтичний підхід у правовій сфері. Мистецтво тлумачення права. Юридична антропологія: право в людині – людина у праві. Конфліктне призначення права. Примирювальна теорія походження права. Поняття і класифікація принципів права. Правові презумпції, правові аксіоми, правові фікції. Загальносоціальні і спеціальні функції права. Функції права і функції правосвідомості. Право в системі соціального регулювання. Нормативне, ненормативне і індивідуальне регулювання. Правові традиції. Законодавче, прецедентне і звичайне право. Правові системи. Національна, інтегративна та міжнародна правові системи. Структура і джерела романо-германського права. Сім'я загального права. Прецедент в англійському й американському праві. Релігійні правові системи. Джерела індуського і мусульманського права. Компаративістика, її роль у вивченні правової реальності. Філософія права. Галузі філософії права. Соціологія права. Правова соціалізація. Суспільна думка про право. Діалог правових культур. Правова акультурація і декультурація. Правова аксіологія. Право і цінності. Власна цінність права. Правові цінності. Предмет і метод правового регулювання. Правовий режим: поняття і види. Різноманіття правових режимів. Поняття правового регулювання. Стадії і типи правового регулювання. Поняття й ознаки правової норми. Структура правової норми. Класифікація правових норм. Колізійні норми права. Поняття і структура правовідносин. Поняття і види юридичних фактів. Фактичний склад.

Правосуб'єктність: правоздатність, дієздатність, деліктоздатність. Правовий статус особистості. Суб'єктивні права і юридичні обов'язки: поняття і структура. Суб'єкти права. Юридичні особи як суб'єкти права. Компетенція суб'єктів права: поняття і зміст. Правові аномалії: нігілізм, ідеалізм, догматизм.

Поняття і структура правосвідомості. Правовий менталітет. Правова культура суспільства і її компоненти. Правосвідомість іправова культура особистості. Правове виховання і його форми. Правова інформованість. Юридична концепція прав людини. Три покоління прав людини. Індивідуальні і колективні права. Проблеми четвертого покоління прав людини. Поняття та основні вимоги законності. Правозаконність. Поняття правопорядку. Гарантії законності і правопорядку.

Система права, галузі й інститути права. Правові спільноти. Приватне і публічне право. Матеріальне і процесуальне право. Систематизація законодавства. Облік нормативних актів. Правовий тезаурус. Кодифікація та інкорпорація, їхнє співвідношення і різновиди. Соціальний процес

формування права і правотворчості (нормотворчості). Джерела права. Первинні і вторинні джерела права. Джерела права сучасної України.

Реалізація права. Форми реалізації права. Поняття і призначення застосування права. Ідеологія застосування права. Реалізація і застосування права. Безпосередня і правозастосовна реалізація права. Процес застосування права. Стадії правозастосовного процесу. Акти застосування права: поняття і види. Тлумачення права: поняття і види. Прогалини в праві і способи їхнього подолання. Поняття і види правової поведінки. Ознаки правомірної поведінки. Типологія правомірної поведінки. Об'єктивно протиправне діяння. Поняття і види правопорушень. Зловживання правом. Юридична відповідальність. Умови, що виключають юридичну відповідальність. Штрафна і правовідновлювальна відповідальність: поняття і призначення. Державний і правовий примус. Міри відповідальності, міри захисту і профілактичні міри.

Юридична практика: поняття і види. Роль судової практики в системі юридичної практики. Поняття держави. Сильна і слабка держава. Сучасна і досучасна держава. Типологія держави. Формаційний і цивілізаційний підходи до типології держави. Первісне і похідне походження держави. Олігархічна теорія походження держави. Суверенітет держави. Криза суверенітету сучасної держави. Державна влада. Єдність і поділ влади. Форма правління в сучасній державі. Політичний і державний режим. Державний режим сучасної України. Територіальне буття сучасної держави.

Функції держави і державна політика. Податкова політика сучасної держави. Аграрна політика сучасної держави. Інноваційна політика сучасної держави.

Поняття механізму держави. Механізм держави і державний апарат. Законодавча влада і її функції. Судова влада і здійснення правосуддя. Виконавча влада і її система. Функції виконавчої влади. Державні органи і їхня класифікація. Центральні і місцеві державні органи в Україні. Становлення контрольної влади і її інститутів. Омбудсмен (народний правозахисник). Державне управління і місцеве самоврядування. Державна служба. Проходження державної служби. Армія як інститут держави. Правовий статус військовослужбовців. Бюрократія і бюрократизм у механізмі держави. Бюрократична еліта. Еліта в сучасній державі. Формування юридичної еліти в Україні. Держава і інститути громадянського суспільства. Максимальна і мінімальна держава. Держава в політичній системі суспільства. Конституційна держава. Співвідношення конституційної і правової держави. Концепція соціальної держави. Україна як соціальна держава. Концепція правової держави. Україна як правова держава. Держава і релігія. Світська і теократична держава. Екологічна політика держави. Екологічна держава. Етика і естетика держави. Проблема етики і естетики державної влади в Україні. Конституційне та адміністративне право у системі права. Проблема публічного права. Завдання та тенденції розвитку конституційного та адміністративного права на сучасному етапі політичної

та правової реформи в Україні. Предмет конституційного та адміністративного права: зміст і співвідношення в умовах правової реформи.

Політико-правова система сучасного конституціоналізму. Історичний розвиток конституційних ідей та інститутів. Методологія сучасного конституціоналізму: поняття і структура. Загальнолюдські політико-правові цінності в сучасному конституціоналізмі. Критичний аналіз формально-юридичного (аналітичного), “легалістського”, соціологічного, інституціонального напрямків, теорії і практики юснатуралізму і „політичної юриспруденції” у сучасному конституціоналізмі. Конституційно- і адміністративно-правові норми: особливості структури і механізму дії. Дія конституційно- і адміністративно-правових норм. Порядок дії в Україні міжнародних договорів. Конституційно- і адміністративно-правові інститути.

Джерела конституційного та адміністративного права України. Законопроектні роботи на сучасному етапі формування демократичної правової держави. Система і систематизація конституційного й адміністративного права. Конституція України (1996 р.): загальна характеристика, структура. Правова охорона Конституції України. Конституційна юстиція. Конституційний Суд України: порядок формування і компетенція. Основні етапи вітчизняного конституційного будівництва. Сучасна політична реформа та її конституційне супроводження. Конституційна реформа в Україні 1989–2009 рр. Започаткування сучасного етапу конституційної реформи в Україні (2000–2009 рр.).

Конституційний лад: поняття і зміст. Проблема співвідношення громадянського суспільства і правової держави. Структура і принципи самоорганізації громадянського суспільства. Основні інститути громадянського суспільства, конституційно- і адміністративно-правові засоби забезпечення його функціонування. Демократична правова держава: поняття і принципи формування і функціонування. Об'єднання громадян у системі громадянського суспільства: види, правовий статус, відносини з державою. Політичні партії в системі громадянського суспільства. Розвиток багатопартійності в Україні. Територіальні громади і трудові колективи: конституційна правосуб'єктність. Правова охорона конституційного ладу: організаційно-правові засоби та інститути. Людина, особистість, громадянин у сучасному конституціоналізмі. Міжнародно-правові стандарти і внутрішньодержавне (конституційне та адміністративне) законодавство про правове становище людини і громадянина. Конституційний статус людини і громадянина. Забезпечення конституційного становища особистості законодавчою, виконавчою і судовою владами. Громадянські (правові) стани особистості. Загальна характеристика конституційно-правового статусу окремих видів громадянських станів особистості. Поняття, принципи і політико-правова природа громадянства. Правове регулювання інституту громадянства в Україні. Підстави і порядок набуття припинення громадянства. Правове становище іноземців в Україні. Проблема полігромадянства. Адміністративна відповідальність іноземців, біженців,

вимушених переселенців. Правова природа, поняття і класифікація конституційних прав, свобод і обов'язків людини і громадянина. Захист конституційних прав та свобод людини і громадянина. Зміст і гарантії особистих прав і свобод людини. Перспективи удосконалювання механізму реалізації особистих прав і свобод на сучасному етапі правової реформи в країні. Зміст і гарантії політичних прав і свобод громадян. Зміст і гарантії прав і обов'язків людини і громадянина у соціально-культурній сфері суспільства. Основні напрямки реформування освіти в країні. Організація управління освітою. Зміст і гарантії соціально-економічних прав та свобод людини і громадянина. Проблема соціальної захищеності громадян конституційно- і адміністративно-правовими засобами в ринкових умовах. Державний лад України. Зміст і практична реалізація принципу поділу влади. Особливості організації і функціонування державної влади, управління і місцевого самоврядування в умовах розподілу влади. Державні символи України і правовий порядок їх використання. Суверенітет держави: поняття і форми виявлення. Поняття і принципи державного устрою. Конституційні засоби гармонізації міжнаціональних відносин в Україні. Конституційні ознаки унітарної держави України. Автономна Республіка Крим у складі України. Державна територія: поняття, склад, режимні особливості. Державний кордон: поняття, види, порядок встановлення та охорони, режим. Порядок перетинання державного кордону. Територіальний устрій і порядок вирішення питань адміністративно-територіального розподілу в Україні. Поняття і юридичні ознаки органів держави. Удосконалювання організаційних структур державного апарату та боротьба з корупцією. Система і види органів держави. Структура чинного законодавства про державні органи. Верховна Рада України: склад, компетенція, організаційні форми діяльності, акти. Народний депутат України: правовий статус, гарантії, відповідальність. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. Рахункова палата. Президент України: порядок обрання, компетенція, акти. Система виконавчої влади в Україні. Кабінет Міністрів України: порядок утворення, склад, структура, повноваження, акти. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади. Система органів правосуддя, порядок їх формування і принципи діяльності. Організація управління у галузі юстиції. Правовий статус Вищої ради юстиції. Судова система. Сучасний етап судово-правової реформи в Україні. Система господарських судів: порядок формування, компетенція, акти. Поняття і система місцевого самоврядування. Правовий статус територіальної громади. Компетенція органів місцевого самоврядування. Відносини органів місцевого самоврядування з місцевими і центральними органами державної адміністрації. Виконавчі органи місцевих рад: поняття, компетенція, акти. Правове становище депутата місцевої ради. Основні гарантії депутатської діяльності. Поняття виборчої системи, виборчого права, виборчої кампанії. Структура законодавства про вибори представницьких органів публічної влади і Президента України. Виборчий процес: суб'єкти, зміст етапів і стадій.

Поняття державного управління. Співвідношення державної влади, управління і самоврядування. Державне управління і правові форми державної діяльності.

Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Поняття злочину та його ознаки. Класифікація злочинів. Обставини, що виключають злочинність діянь. Підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності. Поняття, ознаки та мета покарання. Система покарань. Види покарань. Загальні засади призначення покарань. Обставини, що пом'якшують та обтяжують покарання: поняття, правова природа, значення. Спеціальні засади призначення покарання. Правила складання покарань, зарахування строку попереднього ув'язнення та обчислення строків покарання. Поняття судимості. Злочини проти основ національної безпеки України. Злочини проти життя та здоров'я особи. Злочини проти волі, честі та гідності особи. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. Злочини проти власності. Злочини у сфері господарської діяльності. Злочини проти довкілля. Злочини проти громадської безпеки. Злочини проти безпеки виробництва. Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту. Злочини проти громадського порядку та моральності. Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення. Злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та злочини проти журналістів. Злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Злочини проти правосуддя. Злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини). Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Кримінальне процесуальне право як галузь права. Кримінальне процесуальне законодавство. Засади (принципи) кримінального провадження. Суд та підсудність у кримінальному провадженні. Сторони обвинувачення в кримінальному провадженні. Прокурор та його повноваження. Орган досудового розслідування. Слідчий органу досудового розслідування. Підозрюваний, обвинувачений в кримінальному провадженні. Захисник у кримінальному провадженні. Обовязки захисника, його залучення, підтвердження повноважень. Обов'язкова участь захисника у кримінальному провадженні, відмова від захисника. Потерпілий і його представник у кримінальному провадженні. Учасники кримінального провадження. Відводи у кримінальному провадженні. Обставини, що виключають участь слідчого судді, судді або присяжного в кримінальному провадженні. Підстави для відводу. Вирішення питання про відвід, його

наслідки. Поняття доказів, їх належність та допустимість. Доказування. Обставини, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні. Обов'язки доказування. Показання. Показання з чужих слів. Речові докази і документи. Висновок експерта. Форми фіксування кримінального провадження. Процесуальні рішення. Поняття повідомлення у кримінальному провадженні. Процесуальні строки у кримінальному провадженні та їх обчислення. Види процесуальних витрат. Відшкодування (компенсація) шкоди у кримінальному провадженні, цивільний позов. Види заходів забезпечення кримінального провадження. Виклик слідчим, прокурором, судовий виклик. Привід. Арешт майна. Затримання особи як запобіжний захід. Особиста порука. Домашній арешт. Застава як запобіжний захід. Тримання під вартою. Строк тримання під вартою. Зміна запобіжного заходу. Загальні обов'язки судді щодо захисту прав людини. Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду. Загальні положення досудового розслідування. Єдиний реєстр досудових розслідувань. Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування, місце проведення досудового розслідування. Строки проведення досудового розслідування. Загальні вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій. Допит. Пред'явлення особи для впізнання. Проникнення до житла чи іншого володіння особи. Обшук. Огляд. Слідчий експеримент. Освідування особи. Проведення експертизи. Негласні слідчі (розшукові) дії. Втручання у приватне спілкування. Інші види негласних слідчих (розшукових) дій. Закінчення досудового розслідування. Продовження строку досудового розслідування. Судове провадження у суді першої інстанції. Перегляд судових рішень. Особливі порядки кримінального провадження. Кримінальне провадження щодо окремих категорій осіб. Умови відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження. Виконання судових рішень. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження.

Поняття та предмет кримінології. Кримінологія та інші юридичні науки. Кримінологія як соціально-правова наука: становлення та сучасний стан. Основні кримінологічні школи (напрями). Складові предмету кримінології в історичній традиції та сучасній науці. Правова складова кримінологічної науки. Законодавство в сфері запобігання злочинності в контексті предмету кримінології. Розмежування кримінології та інших юридичних та суспільних наук.

Злочинність: поняття, ознаки, функції. Основні підходи до розуміння злочинності у сучасній кримінологічній науці. Злочинність та злочин: співвідношення понять. Девіантність та злочинність. Властивості злочинності (соціальність, деструктивність). Характеристики злочинності (відносна масовість, історична мінливість). Функції злочинності (політична, економічна, новаторська, інтегративна, культурологічна).

Етіологія злочинності: загальна характеристика теорій та їх практичне значення. Рівні пояснення злочинної поведінки (загальний, груповий, одиничний). Причини та умови злочинності: співвідношення понять. Зв'язок

підходів до пояснення злочинності з поглядами на її сутність. Провідні підходи до пояснення злочинності (біологічний (біо-психологічний), психолого-психіатричний, соціологічний, багатофакторний). Перспективи формування інтеграційних підходів до пояснення злочинності.

Кримінологічна характеристика злочинності в Україні на сучасному етапі.

Показники злочинності: теоретичне та практичне значення. Проблеми визначення рівня злочинності. Види коефіцієнтів злочинності. Динаміка та перспективи розвитку злочинності. Проблемні питання структуризації злочинності. Латентність злочинності: поняття, види, методи аналізу. Функціональність латентності злочинності.

Особистість правопорушника: поняття, структура, прикладне значення вивчення.

Поняття особистості особи, яка вчиняє злочин. Елементи характеристики особистості особи, яка вчиняє злочин. Поняття процесу соціалізації та проблема десоціалізації особистості. Проблеми «звичного» злочинця, «природженого» злочинця. Типологія та класифікація осіб, які вчиняють злочини, їх практичне значення.

Механізм індивідуальної злочинної поведінки: поняття, структура, типи. Механізм індивідуальної злочинної поведінки: поняття та практичне значення вивчення. Мотивація, її теоретичне та практичне значення. Мотив та мотивація: співвідношення понять. «Злочинні» мотиви. «Безмотивні» злочини. Прийняття та виконання рішення. Планування злочину. Мотивування злочинів та посткримінальна поведінка особи. Основні типи механізмів індивідуальної злочинної поведінки.

Методика кримінологічних досліджень: загальна характеристика.

Методологія та методика кримінологічних досліджень. Етапи кримінологічного дослідження. Види методів кримінологічних досліджень. Вибіркове та суцільне дослідження. Конкретно-соціологічні, психологічні, економічні методи та їх застосування у кримінологічному дослідженні. Методи аналізу даних. Суб'єкти кримінологічних досліджень.

Запобігання злочинності: поняття, об'єкти, суб'єкти, заходи.

Запобігання злочинності: загальне поняття. Система запобігання злочинності в Україні на сучасному етапі. Загальна характеристика заходів запобігання злочинності в Україні. Суб'єкти запобігання злочинності в Україні: загальний аналіз. Правова основа запобігання злочинності в Україні. Участь громадян та інститутів громадянського суспільства у запобіганні злочинності. Міжнародне співробітництво у запобіганні злочинності. Координація діяльності із запобігання злочинності в Україні.

Кримінологічна характеристика та особливості запобігання загальнокримінальній корисливій злочинності. Поняття користі. Користь як мотив злочинної поведінки. Види користі та їх вплив на індивідуальну злочинну поведінку. Поняття загальнокримінальної корисливої злочинності та її кримінологічна характеристика. Особливості особистості осіб, які

вчиняють загальнокримінальні корисливі злочини. Особливості запобігання загальнокримінальній корисливій злочинності в Україні на сучасному етапі. Віктимологічне запобігання загальнокримінальній корисливій злочинності.

Кримінологічна характеристика та особливості запобігання загальнокримінальній насильницькій злочинності.

Визначення загальнокримінальної насильницької злочинності та її ознаки. Кримінологічна характеристика загальнокримінальної насильницької злочинності на сучасному етапі. Особливості причин та умов вчинення загальнокримінальних насильницьких злочинів. Загальнокримінальна насильницька злочинність та психічні аномалії. Віктимологічні фактори загальнокримінальної насильницької злочинності. Особистість особи, яка вчиняє такі злочини. Особливості системи запобігання загальнокримінальній насильницькій злочинності в Україні на сучасному етапі. Спеціалізовані суб`єкти запобігання загальнокримінальній насильницькій злочинності.

Кримінологічна характеристика та особливості запобігання рецидивній злочинності.

Рецидив: кримінально-правове та кримінологічне розуміння. Рецидивна злочинність: поняття та кримінологічна характеристика. Види рецидиву. Системні зв`язки рецидивної злочинності (професійна, пенітенціарна, організована злочинність). Співвідношення особистості рецидивіста та особистості професійного злочинця. Причини та умови рецидивної злочинності. Специфіка запобігання рецидивній, злочинності (суб`єкти та заходи).

Корупція як кримінологічний феномен. Поняття корупції. Підходи до розуміння корупції. Проблеми та стандарти криміналізації корупції. Корупційна злочинність та злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов`язаної з наданням публічних послуг. Зв`язок корупційної та економічної злочинності. Заходи запобігання корупції. Загальні та спеціальні суб`єкти запобігання корупції в Україні. Значення міжнародно-правових актів для запобігання корупції.

Організована злочинність: поняття та особливості запобігання.

Основні підходи до визначення організованої злочинності: загальна характеристика. Поняття злочинної діяльності. Місце злочинної діяльності в розумінні феномену організованої злочинності. Види злочинів, які вчиняються членами організованих злочинних структур. Види та ознаки організованих злочинних структур. Організована злочинність в Україні та світі. Транснаціональна організована злочинність: поняття та специфіка. Основні напрями запобігання організованій злочинності в Україні.

Поняття та особливості запобігання економічній злочинності.

Проблеми визначення економічної злочинності в сучасній науці. Загальне поняття та кримінологічна характеристика економічної злочинності в Україні на сучасному етапі. Латентність економічних злочинів. Глобалізація та економічна злочинність. Основні характеристики особистості особи, яка вчиняє економічні злочини. Психологічні особливості осіб та їх

вплив на вчинення економічних злочинів. Система запобігання економічній злочинності: загальна характеристика. Амністія капіталів як засіб запобігання економічній злочинності.

Кримінально-виконавче право як галузь права України

Поняття кримінально-виконавчого права. Кримінально-виконавче право та пенітенціарне право, пенологія. Предмет і метод, функції та принципи кримінально-виконавчого права. Наступність і перспективи розвитку кримінально-виконавчого права. Кримінально-виконавче право та суміжні юридичні дисципліни.

Сучасне кримінально-виконавче законодавство

Поняття та джерела кримінально-виконавчого законодавства. мета та завдання кримінально-виконавчого законодавства та їх співвідношення з цілями покарання. Його еволюція та основні напрями удосконалення. Європейський пенітенціарний простір та кримінально-виконавче законодавство України.

Державна політика у сфері виконання покарань.

Державна політика у сфері виконання покарань: поняття та завдання. Системні зв'язки державної політики у сфері виконання покарань з політикою запобігання злочинності. Основні завдання державної політики у сфері виконання покарань (уточнення предмету кримінально-виконавчого регулювання, визначення суб'єктів відповідних правовідносин, удосконалення змісту та форм виправного впливу на засуджених).

Міжнародні стандарти поводження із засудженими та їх втілення у практику виконання покарань.

Значення міжнародних стандартів поводження із засудженими у сучасній державній політиці у сфері виконання покарань. Основні міжнародно-правові акти стосовно поводження із засудженими. Прикладне значення дотримання міжнародних стандартів поводження із засудженими.

Система установ і органів, що виконують покарання, та їх функції, призначення, завдання, види.

Виконання покарання як реалізація функцій держави. Державна кримінально-виконавча служба України як орган, на який покладається завдання щодо здійснення єдиної державної політики у сфері виконання кримінальних покарань. Органи виконання покарань: загальна характеристика та напрями удосконалення системи. Установи виконання покарань: поняття та види. Нормативно-правова регламентація функцій та завдань органів та установ виконання покарань.

Правовий статус засуджених

Поняття правового статусу засудженого, його структура. Залежність правового статусу засудженого від виду покарання, призначеного вироком суду. Загальні та спеціальні права та обов'язки засудженого. Умовні та безумовні права засудженого. Право на безпеку під час відбування покарання. Механізми зміни статусу засудженого.

Виконання кримінальних покарань, не пов'язаних із позбавленням волі.

Порядок виконання покарань у виді штрафу (наслідки ухилення від сплати штрафу, закінчення виконавчих дій); позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу; позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю (обов'язки кримінально-виконавчої інспекції, обов'язки власника/адміністрації підприємства, установи, організації, обов'язки органів, які мають право анулювати дозвіл на заняття певними видами діяльності), громадських та виправних робіт (умови відбування цих покарань, обов'язки власника/адміністрації підприємства, установи, організації), службових обмежень для військовослужбовців, конфіскації майна.

Особливості виконання покарань у виді арешту та тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців.

Виконання покарання у виді арешту (місця відбування, порядок і умови виконання, залучення осіб, засуджених до арешту, до праці, забезпечення і медичне обслуговування засуджених, заходи заохочення та стягнення). Виконання покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців (режим у дисциплінарному батальйоні, праця засуджених військовослужбовців, військово навчання, соціально-виховна робота, заходи заохочення та стягнення, звільнення від покарання за хворобою).

Виконання покарання у виді позбавлення волі.

Покарання у виді позбавлення волі - центральний різновид покарань у кримінальному законодавстві України. Виконання покарання у виді позбавлення волі та цілі покарання. Загальні положення виконання покарання у виді позбавлення волі, види колоній, режим та засоби його забезпечення. Умови відбування покарання у колоніях. Особливості правового статусу засудженого до позбавлення волі. Праця засуджених до позбавлення волі. Виховний вплив на засуджених до позбавлення волі.

Контроль за діяльністю органів і установ, що виконують покарання; участь громадськості в діяльності органів і установ, що виконують покарання.

Поняття та завдання контролю за діяльністю органів і установ, що виконують покарання. Контроль та моніторинг. Види контролю. Різновиди державного контролю за діяльністю установ і органів, які виконують кримінальні покарання (контроль органів державної влади та органів місцевого самоврядування, судовий контроль, відомчий контроль і прокурорський нагляд), їх сутність та завдання. Відвідування установ виконання покарань. Участь громадськості в діяльності органів і установ, що виконують покарання: правові засади та основні форми участі (вплив на формування політики держави у сфері виконання покарання; робота з ресоціалізації засуджених; здійснення громадського контролю).

Особливості відбування покарання окремими категоріями засуджених.

Особливі категорії засуджених за КВК України: соціально-правові підстави виокремлення. Особливості правового статусу окремих категорій

засуджених (жінки, неповнолітні, інваліди, особи похилого віку). Особливості відбування жінками та неповнолітніми покарань у виді арешту (умови тримання). Особливості відбування покарання у виді позбавлення волі жінками та неповнолітніми Особливості відбування покарання у колоніях різних видів (мінімального, середнього та максимального рівнів безпеки).

Міжнародні суб'єкти моніторингу стану дотримання прав і свобод засуджених.

Міжнародно-правові засади моніторингу міжнародними суб'єктами. Система міжнародних суб'єктів. Взаємодія з державними органами влади, органами місцевого самоврядування. Правовий режим висновків міжнародних суб'єктів моніторингу стану дотримання прав і свобод засуджених.

Допомога, нагляд та контроль за особами, які звільнені від відбування покарання.

Надання допомоги засудженим у трудовому і побутовому влаштуванні та його значення для подальшої соціальної адаптації особи. Надання допомоги особам, звільненим з місць відбування покарання. Встановлення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі. Органи, що здійснюють контроль за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням. Порядок здійснення контролю за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням

Пробація як новела кримінально-виконавчого законодавства України.

Поняття та види пробації. Пробація як інститут кримінально-виконавчого права: характеристика видів. Органи та суб'єкти пробації. Значення пробації для організації процесу виконання покарання. Роль пробації у соціальній адаптації осіб, які звільняються з місць позбавлення волі та обмеження волі.

Предмет, методи і система криміналістики. Розвиток наукових уявлень про предмет криміналістики.

Боротьба зі злочинністю та її значення на сучасному етапі розвитку суспільства. Цілі і завдання органів розслідування за Конституцією і законами України. Проблеми удосконалення діяльності у галузі розслідування злочинів.

Зміст і структура загальної теорії криміналістики. Природа криміналістики, її виникнення і перспективи подальшого розвитку. Криміналістика – спеціальна юридична наука, її місце в системі наук і, зокрема, - юридичних наук. Завдання криміналістики.

Криміналістика і наука кримінального процесу, їх теоретичний і практичний взаємозв'язок. Тенденції розвитку системи окремих криміналістичних теорій. Криміналістика і наука кримінального права. Криміналістика і криминологія. Використання засобів і методів криміналістики в історичних, етнографічних, мистецькознавчих та інших дослідженнях. Криміналістика і оперативно-розшукова діяльність.

Криміналістична профілактика злочинів. Криміналістичне вчення про розшук. Криміналістика та інформатика; криміналістика і наука управління.

Загальна теорія криміналістики. Визначення криміналістики, дискусії з цього приводу. Методи криміналістики: найзагальніші, загальні, окремі і спеціальні. Використання даних природничих і технічних наук, їх творче пристосування і перетворення для формування криміналістичних прийомів і засобів. Узагальнення слідчої, судової і експертної практики як метод формування прийомів і засобів криміналістики.

Криміналістична ідентифікація. Ідентифікація в криміналістичній науці та в інших галузях знання. Поняття та наукові основи криміналістичної ідентифікації. Криміналістичне вчення про ідентифікаційні ознаки та властивості.

Види криміналістичної ідентифікації. Об'єкти та методи криміналістичної ідентифікації. Встановлення групової належності — частковий метод науки криміналістики. Форми застосування цього методу. Об'єкти ідентифікації та їх класифікація. Ідентифікаційні ознаки. Методика ідентифікації.

Індивідуальна ідентифікація і встановлення групової належності, їх доказове значення. Встановлення єдиного джерела походження.

Загальні положення криміналістичної техніки. Правові основи використання технічних засобів в розслідуванні злочинів. Предмет і структура криміналістичної техніки, як складової частини криміналістики. Комплекси засобів криміналістичної техніки, які використовуються в органах внутрішніх справ, прокуратурі.

Технічні засоби які застосовуються слідчим, органом дізнання, експертом-криміналістом при проведенні слідчих дій.

Технічні засоби і методи які застосовуються в експертних лабораторних дослідженнях. Перспективи застосування досягнень науково-технічного прогресу в розслідуванні та попередженні злочинів.

Криміналістична фотографія та відеозапис. Поняття і значення криміналістичної фотографії. Види та методи криміналістичної фотографії.

Застосування фотографії при проведенні слідчих (розшукових) дій. Види і способи фотозйомки при огляді місця події, проведенні слідчих (розшукових) дій. Застосування фотографії при проведенні криміналістичних експертиз. Процесуальне і технічне оформлення застосування фотографії при розслідуванні злочинів.

Застосування звуко- і відеозапису при розслідуванні злочинів та особливості його процесуального і технічного оформлення.

Доказове значення результатів застосування фотографій, звуко- і відеозапису, кінозйомки при розслідуванні злочинів.

Криміналістичне ототожнювання людини за зовнішніми ознаками (габітоскопія). Поняття габітоскопії, її природно-наукові основи. Ознаки зовнішності людини: їх властивості, класифікація та ідентифікаційне значення. Криміналістичні засоби і методи фіксації ознак зовнішності

людини: словесний портрет, впізнавальна фотозйомка, виготовлення суб'єктивних портретів, графічна і пластична реконструкція обличчя по черепу. Джерела інформації при складанні словесного портрету.

Види і форми ототожнювання людини за ознаками зовнішності. Підготовка і призначення портретно-криміналістичної експертизи.

Трасологія. Сліди рук. Дактилоскопія як розділ трасології. Будова шкіри на долонях рук. Типи і види папілярних візерунків пальців рук та долоні. Властивості та значення папілярних візерунків в розслідуванні злочинів.

Механізм утворення слідів рук. Технічні засоби і прийоми виявлення, фіксації при огляді місця події та окремих речових доказів. Описування слідів рук в протоколі огляду. Попереднє дослідження слідів рук.

Використання слідів рук в криміналістичних обліках. Підготовка та призначення дактилоскопічної експертизи. Технічні засоби і прийоми відібрання зразків відбитків пальців і долонь рук (дактилоскопіювання).

Сліди ніг (взуття), зубів. Механізм утворення слідів ніг (взуття), їх види. Доріжка слідів та її елементи. Значення слідів ніг в розслідуванні злочинів.

Технічні засоби і прийоми виявлення, фіксації та вилучення слідів ніг при огляді місця події. Описування слідів ніг в протоколі огляду. Попереднє дослідження слідів ніг на місці події.

Підготовка і призначення експертизи за слідами ніг. Використання слідів ніг у криміналістичних обліках.

Види слідів зубів. Виявлення фіксації і вилучення слідів зубів. Підготовка і призначення експертизи за слідами зубів.

Сліди знарядь та інструментів. Способи зламу і механізми утворення слідів, їх види. Значення слідів знарядь зламу та інструментів в розслідуванні злочинів.

Технічні засоби і прийоми виявлення, фіксації та вилучення сліди знарядь зламу та інструментів при огляді місця події. Описування слідів в протоколі огляду. Попереднє дослідження слідів знарядь зламу та інструментів на місці події.

Використання слідів знарядь та інструментів в криміналістичних обліках. Підготовка і призначення експертизи за слідами знарядь зламу та інструментів.

Сліди транспортних засобів. Види слідів транспортних засобів. Механізм утворення слідів транспортних засобів. Значення слідів транспортних засобів в розслідуванні злочинів.

Технічні засоби і прийоми виявлення, фіксації та вилучення слідів транспортних засобів при огляді місця події. Описування слідів в протоколі огляду. Попереднє дослідження слідів транспортних засобів на місці події.

Криміналістичне дослідження зброї та слідів її застосування. Поняття криміналістичної балістики і значення її положень в розслідуванні злочинів.

Види вогнепальної зброї. Механізм пострілу та утворення його слідів. Виявлення, фіксація і вилучення зброї та слідів її застосування при огляді місця події. Основні і додаткові сліди пострілу на перешкоді. Підготовка і призначення балістичної експертизи, її можливості. Використання куль і гільз в криміналістичних обліках.

Механізм вибуху і утворення його слідів. Виявлення, фіксація і вилучення слідів вибуху при огляді місця події. Підготовка і призначення вибухотехнічної експертизи.

Поняття і класифікація холодної зброї. Виявлення, фіксація і вилучення холодної зброї. Підготовка і призначення криміналістичної експертизи холодної зброї.

Криміналістичне дослідження документів. Поняття і види документів. Значення документів як джерел доказів при розслідуванні злочинів. Правила огляду документів — речових доказів при розслідуванні злочинів.

Дослідження рукописних документів. Поняття письма, його властивості, ідентифікаційні ознаки. Ознаки почерку, письмової мови, топографічні ознаки письма. Підготовка і призначення почеркознавчої та авторознавчої експертиз. Тактичні аспекти відібрання зразків почерку для криміналістичного дослідження, та їх види. Методика дослідження письма.

Техніко-криміналістичне дослідження документів. Способи підробки документів та їх ознаки. Технічні засоби і прийоми, які застосовуються при огляді документів. Фіксація результатів огляду документів.

Поняття техніко-криміналістичного дослідження письмових документів і його види. Підготовка і призначення техніко-криміналістичної експертизи документів, її можливості при: встановленні змін у тексті документів; встановленні ознак заміни фотографічних карток та інших фрагментів документів, встановленні слабовидимих і невидимих текстів; встановленні текстів спалених документів, встановленні технічних підробок підписів, дослідженні машинописних текстів; встановленні підробки відбитків печаток і штампів; дослідженні матеріалу документа, встановленні давності документів та записів у них, встановленні підробок бланків.

Фото-, кінодокументи і їх значення при розслідуванні злочинів. Правила огляду і зберігання.

Підготовка і призначення фото- і кінотехнічної експертиз, їх можливості.

Фотодокументи (фотограми) і відеодокументи, їх значення при розслідуванні злочинів. Правила огляду (прослуховування) і зберігання. Підготовка і призначення фоновскопичної та відеотехнічної експертиз, їх можливості.

Дослідження інших магнітних носіїв інформації, яка має значення для розслідування злочину (компакт-касет, дискет, комп'ютерних вузлів та агрегатів).

Загальні положення криміналістичної тактики Криміналістична тактика, її предмет, структура і задачі як складової частини криміналістики. Джерела криміналістичної тактики.

Поняття та види слідчої ситуації, тактичної задачі, тактичного прийому (рекомендації) та критеріїв його допустимості, тактичної операції, тактичного рішення, тактичного ризику.

Взаємозв'язок криміналістичної тактики з кримінальним процесом, криміналістичною технікою і методикою розслідування злочинів.

Криміналістичні версії. Планування. Особливості пізнання при розслідуванні злочинів. Версія — метод пізнання при розслідуванні злочинів. Види та правила побудови та перевірки версій.

Побудова і аналіз версії при розслідуванні злочину. Поняття, значення та принципи планування розслідування злочинів. Види та форми планів. Розробка планів.

Слідчий огляд. Освідування. Механізм відображення злочинів в оточуючій матеріальній обстановці. Види слідів. Трасологія і значення її положення в розслідуванні злочинів.

Учасники огляду місця події. Підготовка до огляду місця події. Негативні обставини та їх значення. Використання технічних засобів.

Види слідчого огляду. Огляд місця події. Завдання та об'єкти огляду. Етапи огляду місця події та їх зміст. Методи огляду місця події. Негативні обставини і їх значення. Використання науково-технічних засобів в при слідчому огляді. Зовнішній огляд трупа. Інші види слідчого огляду.

Фіксація дій огляду місця події. Тактика освідування.

Допит. Поняття допиту, його види та значення в розслідуванні злочинів. Наукові основи допиту. Критерії допустимості тактичних прийомів допиту.

Поняття психологічного контакту та його значення. Прийоми встановлення психологічного контакту з допитуваним. Тактичні прийоми допиту та їх класифікація. Використання при допиті інформації, одержаної оперативно-розшуковим шляхом. Особливості тактики допиту з участю спеціаліста, перекладача, захисника. Особливості тактики допиту неповнолітніх.

Фіксація ходу і результатів допиту. Технічні засоби фіксації показань. Взаємозв'язок застосованих технічних засобів і технічних прийомів допиту. Допит потерпілих свідків. Тактика допиту добросовісних потерпілих свідків. Особливості допиту потерпілих і свідків, що знаходяться в лікарні.

Тактичні прийоми допиту недобросовісних потерпілих і свідків. Ознаки неправдивих показань.

Допит підозрюваного. Тактика допиту підозрюваного при заяві про алібі, при неправдивих свідченнях.

Одночасний допит двох і більше осіб: поняття, підстави проведення і задачі. Підготовка та тактика проведення одночасного допиту.

Обшук і виїмка. Поняття обшуку і виїмки, їх задачі і значення в розслідуванні злочинів. Види обшуку і виїмки. Підстави для обшуку і виїмки. Дотримання конституційних гарантій недоторканості особи, житла, таємниці

телеграфних повідомлень. Етичні і психологічні аспекти обшуку і виїмки. Використання допомоги спеціалістів.

Підготовка до обшуку. Тактичні прийоми окремих видів обшуку: особистого, приміщень, транспортних засобів, ділянок місцевості.

Види тайників, їх ознаки і способи виявлення. Використання пошукових технічних засобів. Взаємозв'язок технічних засобів і тактичних прийомів обшуку.

Накладення арешту на майно.

Підготовка до виїмки. Тактика проведення окремих видів виїмки. Фіксація результатів обшуку і виїмки. Використання результатів обшуку і виїмки в розслідуванні злочинів.

14. Пред'явлення для впізнання.

Поняття і види пред'явлення для впізнання. Психологічні основи пред'явлення для впізнання.

Підготовка пред'явлення для впізнання. Тактичні прийоми пред'явлення для впізнання живих осіб, трупів, предметів, тварин. Особливості пред'явлення для впізнання людей за динамічними ознаками і голосом. Особливості пред'явлення для впізнання об'єктів за фотознімками.

Фіксація ходу і результатів пред'явлення для впізнання. Оцінка і використання результатів пред'явлення для впізнання при розслідуванні злочину.

Слідчий експеримент, його завдання і види. Обставини, які виключають проведення відтворення. Підготовка до відтворення. Учасники відтворення, їх роль. Використання фахівців та науково-технічних заходів.

Тактичні прийоми відтворення. Макетування, фіксація результатів. Оцінка достовірності і доказове значення результатів відтворення.

Призначення та порядок проведення судових експертиз. Поняття судової експертизи. Система судово-експертних закладів України. Класифікація судових експертиз.

Експертно-криміналістичні підрозділи органів внутрішніх справ. Підготовка та призначення експертизи. Тактика отримання зразків для порівняльного дослідження. Взаємодія слідчого з експертом. Повторна, додаткова, комплексна та комісійна експертизи.

Загальні положення методики розслідування окремих видів злочинів. Поняття методики розслідування окремих видів злочинів як розділу науки. Структура і задачі підрозділу. Джерела методики, її місце в системі криміналістики.

Методика розслідування окремих видів злочинів, її структурні елементи. Криміналістична характеристика окремих видів злочинів її значення. Типові слідчі ситуації і відповідні їм комплекси слідчих дій та оперативно-розшукових заходів на подальшому етапі розслідування. Вивчення особистості обвинуваченого і профілактичні заходи за матеріалами розслідування.

Окремі методики розслідування злочинів. Особливості застосування загальних положень методики розслідування і слідчої тактики у розслідуванні розкрадань майна, убивств, злочинних порушень правил охорони праці і техніки безпеки, крадіжок, грабежів, розбоїв, посадових злочинів, підпалів і злочинних порушень правил протипожежної безпеки, злочинних порушень правил безпеки руху автотранспорту.

Особливості методики розслідування злочинів неповнолітніх і злочинів, скованих рецидивістами, організованими групами. Комп'ютерні злочини. Розслідування нерозкритих злочинів минулих років.

Поняття та завдання оперативно-розшукової діяльності. Правова основа та принципи оперативно-розшукової діяльності. Підрозділи, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність. Міжнародне співробітництво у сфері оперативно-розшукової діяльності. Підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності. Обовязки підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність.

Права підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність. Гарантії законності під час здійснення оперативно-розшукової діяльності. Строки ведення оперативно-розшукових справ. Закриття оперативно-розшукових справ. Використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності.

Сприяння здійсненню оперативно-розшукової діяльності. Соціальний і правовий захист працівників оперативних підрозділів. Соціальний і правовий захист особи, яка залучається до виконання завдань оперативно-розшукової діяльності. Нагляд за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ ТЕСТІВ

Для вступників до університету тестові завдання оцінюються за 200 - бальною шкалою.

Вступні тести для абітурієнтів складаються із 20-ти завдань із вибором готової відповіді. За кожен правильно виконаний тест нараховується десять балів. За неправильну відповідь чи неповну відповідь бали не нараховуються. При виконанні всіх тестів абітурієнт набирає максимальну кількість балів – 200.

Бали переводяться в загальноприйнятту систему оцінювання знань за такою шкалою:

- 180 – 200 балів – “5” (відмінно);
- 160 – 179 балів – “4” (добре);
- 140 – 159 балів – “3” (задовільно);
- 0 – 139 балів – “2” (незадовільно).

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти:

1. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : закон України від 05. 04. 2001 р. № 2341-III із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду : за станом на 21.12.2016 № 1798-VIII. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. –
2. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] : закон України від 13.04.2012 : за станом на 21.12.2016 р. № 394-VIII. – Електрон. дан. (6 файлів). – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
3. Про Державне бюро розслідувань: закон України від 12 листопада 2015 року № 794-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 6. – Ст. 55.
4. Про національне антикорупційне бюро України [Електронний ресурс] : закон України від 14 жовтня 2014 року № 1698-VII. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
5. Про Національну поліцію [Електронний ресурс] : закон України від 02. 07. 2015 р. № 580-VIII. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.
6. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю [Електронний ресурс] : закон України від 30. 06. 1993 р. № 3341-XII із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду : за станом на 01. 11. 2012 р. № 2756-17.– Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
7. Про Прокуратуру [Електронний ресурс] : закон України від 14. 10. 2014 р. № 1697-VII. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
8. Про Єдиний реєстр досудових розслідувань: Наказ Генеральної прокуратури України від 17 серпня 2012 року № 69 із змінами і доповненнями, внесеними наказом Генеральної прокуратури України від 14 листопада 2012 року № 113.
9. Конституція України [Електронний ресурс]: закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР із змін., внес. згідно із Законами України : за станом на 25.06.2008 р. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
10. Водний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 24. – Ст. 189.
11. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3-4. – Ст. 27.
12. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон від 05.07.2012 № 5076-VI // Відомості Верховної Ради. – 2013. – № 27. – Ст. 282.
13. Про адміністративні послуги: Закон України від 06 вересня 2012 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Законодавство. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
14. Про альтернативну (невійськову) службу : Закон від 12.12.1991 № 1975-XII // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 15, ст.188
15. Про видавничу справу: Закон України від 5 липня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 32. – Ст. 206.
16. Про виключну (морську) економічну зону України: Закон України від 16 травня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 21. – Ст. 152.

17. Про вищу освіту: Закон від 1 липня 2014 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Законодавство. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
18. Про державну виконавчу службу : Закон від 01.07.2010 № 2411-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 40. – Ст. 527.
19. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон від 01.07.2010 № 2411-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 40. – Ст. 527.
20. Про Національну поліцію : Закон від 02.07.2015 № 580-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 40-41. – Ст. 379.
21. Про прокуратуру : Закон, Перелік від 14.10.2014 № 1697-VII // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 2-3. – Ст. 12.
22. Про професійно-технічну освіту: Закон України від 10 лютого 1998 р. // Офіційний вісник України. – 1998. – № 9. – Ст. 319.
23. Про Раду національної безпеки і оборони України : Закон від 05.03.1998 № 183/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 35. – Ст. 237.
24. Про судоустрій і статус суддів : Закон від 07.07.2010 № 2453-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 41-42, № 43, № 44-45. – Ст. 529.
25. Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» від 13 січня 2005 р. // Відомості Верховної Ради (ВВР) (ВВР). – 2005. – № 6. – Ст. 147.
26. Закон України «Про органи і служби у справах неповнолітніх та спеціальні установи для неповнолітніх»ref::20-95:: // Відомості Верховної Ради (ВВР) (ВВР). 1995 р., № 6, ст. 35; 1999 р. № 36 ст. 318; 2003 р., № 28, ст. 211.
27. Закон України «Про охорону дитинства» //ref::2402-01:: Відомості Верховної Ради (ВВР) (ВВР). – 2001. – № 30. – Ст. 142.
28. Закон України «Про попередження насильства в сім'ї» від 15 листопада 2001 р. // Відомості Верховної Ради (ВВР)(ВВР). – 2002. – № 10. – Ст. 70.
29. Закон України «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю» від 21 червня 2001 року // Відомості Верховної Ради (ВВР)(ВВР). – 2001. – № 42. – Ст. 213.
30. Закон України від 1 грудня 1994 року «Про порядок відшкодування школи, заподіяної громадянину незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду» // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1995. – № 1. – Ст. 1.

Допоміжна література:

31. Українське кримінальне право. Загальна частина : підручник / за ред. В.О. Навроцького. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – 712 с.
32. Кримінальне право України: Загальна частина : підручник / [Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.]; за ред. проф. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 4-те вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2010. – 800 с.
33. Кримінальне право України: Загальна частина : навчально-методичний посібник / Уклад.: Н. А. Орловська, В. В. Ємельяненко, І. І. Митрофанов, А. М. Притула та ін.: за заг. ред. д.ю.н., проф., член-кореспондента НАПрН України Є.Л. Стрельцова. – 4-те вид., перероб. і доп. – О.: Фенікс, 2016. – 102 с.
34. Кримінальний процес : підручник / Ю. М. Грошевий, В. Я. Тацій, А. Р. Туман К82 та ін. ; за ред. В. Я. Тація, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. Г. Шило. - Х. : Право, 2013.- 824 с.
35. Кримінальний процес : підручник / За заг. ред. В.В. Коваленка, Л.Д. Удалової, Д.П. Письменного. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 544 с.

36. Кивалов С.В. Таможенное право в системе административного права. – О.: Юрид. вестник, 1995. – № 1.
37. Бандурка О.М. Оперативно-розшукова Діяльність. Частина I: Підручник Х.: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002. — 336 с.
38. Бандурка О.М. Теорія і практика оперативно-розшукової діяльності : монографія / О.М. Бандурка. — Х. : Золота миля, 2012. — 620 с.
39. Оперативно-розшукова Діяльність: навч. посіб. / Б.М. Моїсеев, О.М. Джужа, Д.Й. Никифорчук та 1н. / За ред. проф. О.М. Джужи. — К. : Правова єдність, 2009. — 310 с.
40. Теория оперативно-розыскной деятельности : монография / Под ред. К. К. Горяинова, В. С. Овчинского, Г. К. Синилова. — М. : Инфра-М, 2010. - 830 с.
41. Тимощук О. В. Охоронний апарат Украшськї держави (квітень-грудень 1918р.)/ О. В. Тимощук. - Х., 2000.
42. Хомколов В. II. Организация управления оперативно- розыскной деятельностью / В. П. Хомколов. — М., 1999.
43. Юхно О. О. Теорія і практика оперативно-розшукового запобігання злочиннам органами внутрішніх справ : монографія / О. О. Юхно, — Одеса : Інтерпрінт, 2010.
44. Юшков С. В. Общественно-политическое устройство и право Киевского государства / С. В. Юшков. — М., 1949.
45. Ярмыш А. Н. Карательный аппарат самодержавия на Украине (1895-1917гг.) : дисс... д-ра юрид. Наук/А. Н. Ярмыш. - Х., 1992.
46. Ярочкин В. И. Корпоративная разведка : монография / В. И. Ярочкин, Я. В. Бузанова. - М., 2005
47. Баев О. Я. Основы криминалистики: курс лекций – М.: Экзамен, 2001.
48. Бахин В. П. Криминалістика (проблеми и мнения). – К.: Типографія журналу «Охрана труда», 2002.
49. Бахін В. П. та ін. Криміналістика: курс лекцій (ч. 1). Ірпінь: Академія ДПС України, 2002.
50. Белкин Р. С. Курс криминалистики: В 3 т. – М: Юристъ, 1997.
51. Белкин Р. С. Криминалістическа енциклопедія. - М.: Издательство НОРМА, 1999.
52. Белкин Р. С. История отечественной криминалистики. – М., 1999.
53. Белкин Р. С. Криминалістика: проблеми сегодншнього дня. – М.: Издательство НОРМА, 2001.
54. Возгрин И. А. Введение в криминалистику. – СПб., 2003.
55. Головин А. Ю. Криминалістическа систематика. – М., 2002.
56. Ищенко Е. П., Топорков А. А. Криминалістика. – М., 2006.
57. Криминалістика / Под ред. В. А. Образцова, – М., 1995 (1997, 1999).
58. Криминалістика / Под ред. проф. А. Ф. Волынского. – М.: Закон и право, ЮНИТИ-ДАНА, 1999.
59. Криминалістика / Под ред. Н. П. Яблокова. – М.: Юристъ, 1999 (2002, 2005).
60. Криминалістика / Под ред. И. Ф. Герасимова, Л. Я. Драпкина. – М., 2000.
61. Криминалістика / Под ред. А. Г. Филиппова. – М.: Спарк, 2000 (2004).
62. Криміналістика / За ред. П. Д. Біленчука. – К.: АТІКА, 2001.
63. Криминалістика / Под ред. Т. А. Седовой., А. А. Эксархопуло. – СПб., 2001.
64. Криміналістика: навч. посіб. / В.Д.Берназ, М.В.Салтевський,- Одеса: ОДУВС, 2009. - 460 с.
65. Криміналістика / За ред. В. Ю. Шепітька. - Х., 2001 (2004).
66. Криминалістическое обеспечение деятельности криминальной милиции и органов предварительного расследования / Под ред. Т. В. Аверьяновой, Р. С. Белкина. - М., 1997.

67. Курс криминалистики. Общая часть / Под ред. В. Е. Корноухова. М., 2000.-Т. 1.
68. Курс криминалистики. Особенная часть / Под ред. В. Е. Корноухова. -М., 2001.-Т.2.
69. Курс криминалистики: В 3 т. / Под ред.. О. Н. Коршуновой, А. А. Степанова – СПб., 2004.
70. Ларин А. М. Криминалистика и паракриминалистика. - М., 1996.
71. Лузгин И. М. Расследование как процесс познания. – М., 1969.
72. Настільна книга слідчого. - К., 2003.
73. Основы борьбы с организованной преступностью. – М., 1996.
74. Пособие для следователя. Расследование преступлений повышенной общественной опасности / Под ред. Н. А. Селиванова, А. И. Дворкина. - М., 1998.
75. Расследование преступлений. Руководство для следователей / Под. ред.. И. Н. Кожевникова. – М., 1997.
76. Руководство для следователей / Под ред. Н. А. Селиванова, В. А. Снеткова. - М, 1997.
77. Руководство по расследованию преступлений / А. В. Гриненко и др. - Х., 2001.
78. Справочная книга криминалиста, - М., 2000.
79. Шепитько В. Ю. Криминалистика: Курс лекцій. – Х., 2003. Шурухнов Н. Г.
80. Криминалистика. - М., 2002. 36. Энциклопедия судебной экспертизы / Под ред. Т. В. Аверьяновой. Е. Р. Россинской. – М.: Юристъ, 1999. 37. Арцишевский Г.В. Выдвижение и проверка следственных версий. – М., 1978.
81. Ермолович В.Ф., Ермолович М.В. Построение и проверка версий. – Минск, 2000.
82. Коновалова В.Е. Версия: концепция и функции в судопроизводстве. – Х., 2000
83. Ларин А.М. От следственной версии к истине. – М., 1976.
84. Пещак Я. Следственные версии. – М., 1976.
85. Колдин В. Я. Идентификация при расследовании преступлений. - М.: Юрид. лит., 1978.
86. Колдин В. Я. Судебная идентификация. - М.: ЛексЭст, 2002.
87. Колмаков В. П. Криминалистическая идентификация как способ доказывания в уголовном и гражданском судопроизводстве // Криминалистика и судебная экспертиза. - К., 1966. - Вып. 3. - С. 91-101.
88. Колмаков В. П. Идентификационные действия следователя. - М.: Юрид. лит., 1977.
89. Корухов Ю. Г. Криминалистическая диагностика при расследовании преступлений. - М., 1998.
90. Котюк О.І. Теоретичні аспекти криміналістичної ідентифікації. - К., 2004.
91. Сегай М. Я. Методология судебной идентификации.-К.: Вища шк., 1970.
92. Белкин Р.С. Курс криминалистики: Учеб. Пособие для вузов. 3-е изд., дополненное. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2001.
93. Коновалова В.Е. Версия: концепция и функции в судопроизводстве. – Харьков: Консум, 2000.
94. Салтевський М.В. Криміналістика: теорія і практика. Вибрані праці. – Одеса, 2007.
95. Колмаков В.П. Избранные труды по криминалистике. – Одеса, 2008.
96. Аверьянова Т.В. Содержание и характеристика методов судебно-экспертных исследований. - Алма-Ата, 1991.
97. Алиев И.А. Проблемы экспертной профилактики. - Баку, 1991.
98. Белкин Р.С. Собираение, исследование и оценка доказательств. - М., 1996.

99. Биленчук П.Д., Перебитюк Н.В. Применение современных физических методов исследования для решения поисковых задач в криминалистической практике. - К., 1993.
100. Бычкова СФ. Становление и тенденции развития науки о судебной экспертизе. - Алма-Ата, 1994.
101. Вертузаев М.С, Жариков Ю.Ф. Судебная акустика: Теоретические основы и экспертная практика. - К., 1992.
102. Винберг А.И. Основные принципы советской криминалистической экспертизы. - М., 1949.
103. Винберг А.И., Малаховская Н.Т. Судебная экспертология (общетеоретические и методологические проблемы судебных экспертиз). - Волгоград, 1979.
104. Винберг Л.А. Сравнение как метод исследования в криминалистической идентификационной экспертизе. - М., 1972.
105. Винберг Л.А. Функции и структура экспертно-криминалистических подразделений. - М., 1989.
106. Виноградов И.В., Кочаров Г.И., Селиванов Н.А. Экспертизы на предварительном следствии. - М., 1967.
107. Гончаренко В.И. Использование данных естественных и технических наук в уголовном судопроизводстве (методические вопросы). - К., 1980.
108. Гончаренко В.И. Научно-технические средства в следственной практике. - К., 1984.
109. Громович Г.И. Научно-технические средства: современное состояние, эффективность использования в раскрытии и расследовании преступлений. - Минск, 1989.
110. Дидковская С.П., Клименко Н.И., Лисиченко В.К. Подготовка и проведение отдельных видов судебной экспертизы. - К., 1977.
111. Дулов А. В. Вопросы теории судебной экспертизы. - Минск, 1957.
112. Зорин Г.А., Попуцевич В.Ф. Введение в экспертно-креативные системы. Гродно, 1995.
113. Іщенко А.В. Проблеми розвитку наукових досліджень у галузі судової експертизи. - к., 1997.
114. Каплунов И.М. Объективные и субъективные причины экспертных ошибок. Ташкент, 1977.
115. Колдин В.Я. Идентификация при производстве криминалистических экспертиз. - М., 1957.
116. Корухов Ю.Г. Формирование общей теории судебной экспертизы (материалы для ученого совета ВНИИСЭ). - М., 1989.
117. Корухов Ю.Г. Криминалистическая диагностика при расследовании преступлений. - М., 1998.
118. Лисиченко В.К., Циркаль В.В. Использование специальных знаний в следственной и судебной практике. - К., 1987.
119. Лифшиц Е.М., Михайлов В.Л. Назначение и производство экспертизы. - Волгоград, 1977.
120. Новоселова Н. А. О неидентификационных исследованиях в криминалистической экспертизе. - Минск, 1970.
121. Просолова Э.М. Теория и практика криминалистической экспертизы.- М., 1985.
122. Понятие методик, методов судебных экспертиз. - М., 1979.
123. Российская Е.Р. Оптимизация формы и содержания заключения эксперта на основе базового программного модуля «АТЭКС». - М., 1990.

124. Сегай М.Я. Современные возможности судебных экспертиз в свете достижений науки и техники. - К., 1987.
125. Сегай М.Я., Стринжа В.К. Судебная экспертиза материальных следов-отображений (проблемы методологии). - К., 1997.
126. Седова Т.А. Проблемы методологии и практики нетрадиционной криминалистической идентификации. - Л., 1986.
127. Седых-Бондаренко Ю. Криминалистическая идентификационная экспертиза. - М., 1973.
128. Шляхов А.Р. Классификация судебных экспертиз. - Волгоград, 1980.
129. Фридман И.Я. Использование данных судебной экспертизы для предупреждения правонарушений. - К., 1972.
130. Экспертизи в судовій практиці. - К., 1993.
131. Эйсман А.А. Заключение эксперта. Структура и научное обоснование. - М., 1967.

Голова фахової атестаційної комісії з правознавства, д.ю.н.
професор

О. О. Подобний